

OULIPO: LITERATURA POTENCIAL

Guillem Miralles

L'Oulipo (Ouvroir de Littérature Potentielle) és un taller de literatura potencial creat a França el dijous 24 de novembre de 1960 i integra escriptors com Georges Perec, el qual escriví el 1969 tota una novel·la sencera sense la lletra e: *La disparition*, Raymond Queneau o Italo Calvino, escriptor italià famós pels seus *Barons rampants* i per *Si una nit d'hivern un viatger* i altres obres que com gairebé totes les d'aquest grup es caracteritzen per la presència en elles d'una o més *constriccions*, element fonamental, que com un laberint, l'autor provarà d'escapar-se'n per generar la narració; seria, doncs, un obstacle o barrera que els escriptors posarien en el seu procés per generar paradoxalment una situació més lliure i creativa, ja que en les situacions amb restriccions, amb escassetat de mitjans pot haver-hi més oportunitats per la imaginació, aquest grup d'autors es posa barreres voluntàriament per ser més lliures, us ho imagineu?, bé, és difícil, però poden substituir tots els noms d'un text o fer poemes amb versos combinables, o, fins i tot, poden adaptar una matriu matemàtica a l'edifici que protagonitza una novel·la, o, com, posant un exemple, Enric Casasses, aquest, poeta català, no membre de l'Oulipo, publicà un poema amb 24 combinacions (anagrames) del títol del setmanari *Illacrua*: illa crua; l'ai cura'l; acull ira; cal l'auri; riu a llac; allà curi:... i així anar tirant fins a 24, déu n'hi do; val a dir, que una situació sense barreres ni constriccions és gairebé inimaginable, en tota situació de voluntat creativa hi ha algun tipus d'escassetat, com a característica pròpia de l'acte creatiu que neix gairebé sempre d'algun tipus de situació conflictiva, d'algun estadi que cal superar, per molest, per arcaic, per incongruent, erigint-se llavors la força imaginativa de l'home per expressar-se; el què caldria, però, remarcar en aquest cas per acabar-ho de fer entenedor, seria la distinció entre *constriccions* i *regles*, i en aquest cas, la frontera que les separaria és totalment arbitrària, és a dir, les *regles* hi són de per se, perquè algú les ha creat algun moment, per sistematitzar, per ordenar, per estandaritzar, però les *constriccions* se les posa cadascú com vol, a la seva manera, propiciant les barreres ideals perquè la creativitat sorgeixi d'un moment a l'altre, perquè seguint aquest fil, perquè elaborar una frase que contingui totes les lletres de l'alfabet seria un exercici per aprendre mecanografia només i no literatura i concentrar un pensament profund en disset síl·labes, o en octosíl·labs, o en sonets, un senyal de sensibilitat en el cas de la poesia més acadèmica? i seria com preguntar-se on són les fronteres de la llibertat de l'opció artística (en el sentit més ample de la paraula), els oulipistes busquen vies abandonades o mai abans explorades per arribar a la generació del text, en paraules d'ells mateixos, no fan ni literatura moderna ni postmoderna sinó literatura tradicional seguint les tradicions, i és que és una opció força peculiar, però és una via que ofereix comoditat al creador, i també satisfacció al lector que pot observar i llegir obres més riques i imaginatives que obren nous horitzons, i seria també una opció que salvant les pertinents distàncies, si s'apliqués a molts altres camps, no només la literatura, de l'activitat humana, podria generar, espais més comòdes, coherents, solucions més imaginatives, que no les pròpies d'una situació de total llibertat.

Font: *Verbàlia*, Màrius Serra, Ed. Empúries..